

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2004 vp

Hallituksen esitys laeiksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain sekä eräiden aikai- sempia luopumisjärjestelmiä koskevien lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä lokakuuta 2004 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen
laeiksi maatalousyrittäjien luopumistuesta anne-
tun lain sekä eräiden aikaisempia luopumisjär-
jestelmiä koskevien lakien muuttamisesta
(HE 192/2004 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Esko Laurila ja vanhem-
pi hallitussihteeri Katriina Pessa, maa- ja met-
sätalousministeriö
- jaostopäällikkö Maire Lumiaho, Maa- ja met-
sätaloustuottajain Keskusliitto ry
- lakiyksikön päällikkö Sonja Lilius, Maata-
lousyrittäjien eläkelaitos.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- saamelaiskäräjät
- Svenska Lantbruksproducenternas Central-
förbund SLC

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maata-
lousyrittäjien luopumistuesta annetun lain sään-
nöksiä. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännök-
set saatavien vanhentumisesta, koska vuoden
2004 alusta voimaan tullut laki saatavien van-
hentumisesta ei kaikilta osin koske luopumistu-
kea tai muita sosiaalivakuutusetuksia. Aiheet-
tomasti maksetun etuuden takaisinperimiselle
sekä maksamatta jääneen etuuden saamiselle eh-
dotetaan säädettäväksi kymmenen vuoden van-
hentumisaika, jota aikaisemmalta ajalta saamis-
ta ei voisi vaatia. Uutena vanhentumisaikana eh-
dotetaan säädettäväksi takaisinperintäpäätöksel-
lä vahvistettujen etuussaatavien perintää koske-

va viiden vuoden vanhentumisaika, jonka kat-
kaisemisesta alkaisi kulua uusi viiden vuoden
vanhentumisaika. Samanlaista viiden vuoden
vanhentumisaikaa ehdotetaan myös eläkelaitok-
sen myöntämälle, mutta kokonaan tai osittain
maksamatta jääneen etuuden saamiselle sen jäl-
keen, kun etuutta on edellä mainitun kymmenen
vuoden määräajan kuluessa ensimmäisen kerran
eläkelaitokselta vaadittu. Ehdotetut muutokset
vastaavat sisällöltään yksityisten alojen työelä-
kelainsäädäntöön saatavan vanhentumisen osal-
ta tehtyjä muutoksia.

Lakia ehdotetaan muutettavaksi myös vuo-
den 2004 alusta voimaan tulleen hallintolain

vuoksi. Maatalousyrittäjien luopumistuesta annetussa laissa olevia viittaussäännöksiä työntekijäin eläkelakiin ehdotetaan tarkistettaviksi vastaamaan yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöön hallintolain johdosta tehtyjä muutoksia. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä luopumistuen hakemista ja hakemuksen käsitteilyä koskevia täsmennyksiä.

Esitys koskee myös luopumistukijärjestelmää edeltäneitä maatalousyrittäjien luopumisyjärjestelmiä, joiden perusteella edelleen makse-

taan eläkkeitä tai korvauksia. Maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettuun lakiin, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annettuun lakiin ja luopumiseläkelakiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset, siltä osin kuin säännökset voivat vielä tulla sovellettaviksi.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Esityksessä ehdotetusta maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 40 §:n 1 momentin, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 43 §:n 1 momentin ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 37 §:n 1 momentin muuttamisesta valiokunta toteaa, että eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen laeiksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 215/2004 vp) sisältyy myös ehdotus samojen lainkohtien muuttamisesta. Koska jälkimmäisessä esityksessä ei ole otettu huomioon käsiteltävänä olevassa esityksessä ehdotettuja kyseisiä säännöksiä koskevia muutoksia, valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena käsitellä muutokset kaikilta osin esityksen HE 215/2004 vp yhteydessä. Menettelyllä vältetään kysymyksessä olevien säännösten muuttamiselta kahteen kertaan hyvin lyhyen ajan kuluessa. Tätä menettelyä puoltaa myös se, että molempiin esityksiin sisältyvät lait on mahdollista saattaa voimaan samanaikaisesti.

Tuen saajan eläkelaitokselta olevan saatavan vanhenemista koskevaa nimenomaista säännöstä ei kuitenkaan sisälly luopumiseläkettä koskevaan lakiin eikä ehdotettuun lain muutokseen. Vanhentumista koskeva säännös tulee sovellettavaksi työntekijäin eläkelain 19 b §:n 9 momenttiin viittaavan 24 §:n kautta. Toisaalta työn-

tekijäin eläkelain 19 b §:n 9 momentissa ei säädetä, miten vanhentumissäännöksiä sovelletaan ennen säännöksen voimaantuloa syntyneeseen saatavaan, vaan siitä säädetään työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain 1332/2003 voimaantulosäännöksen 3 momentissa. Tämän vuoksi on tarpeen lisätä luopumiseläkelain muuttamiseksi ehdotetun lain voimaantulosäännökseen uusi momentti, jossa viittaussäännöksen soveltamisen osalta viitataan mainitun lain (1332/2003) voimaantulosäännöksen 3 momenttiin.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin ja jäljempänä esitettävin muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta

40 §. Edellä yleisperustelujen ensimmäisestä kappaleesta ilmenevin perustein valiokunta ehdottaa 1 momentin poistamista.

2. Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 26 ja 30 §:n muuttamisesta

Lain nimike. Valiokunta ehdottaa nimikkeen teknistä tarkistamista.

43 §. Edellä yleisperustelujen ensimmäisestä kappaleesta ilmenevin perustein valiokunta ehdottaa 1 momentin poistamista.

3. Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Lain nimike. Valiokunta ehdottaa nimikkeen teknistä tarkistamista.

37 §. Edellä yleisperustelujen ensimmäisestä kappaleesta ilmenevin perustein valiokunta ehdottaa 1 momentin poistamista.

4. Laki luopumiseläkelain 24 §:n muuttamisesta

Voimaantulosäännös. Edellä yleisperustelujen toisesta kappaleesta ilmenevin perustein valiokunta ehdottaa, että voimaantulosäännökseen lisätään uusi 3 momentti.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että 1., 2., 3. ja 4. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 20 §:n edellä oleva väliotsikko, 20 ja 21 § sekä 25 §:n 3 momentti (*poist.*),
sellaisina kuin niistä ovat 20 § laeissa 1163/1999 ja 1326/1999 sekä 21 § osaksi edellä mainitussa laissa 1326/1999 (*poist.*), sekä
lisätään lakiin uusi 20 a ja 21 a § sekä 31 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Luopumistuen hakeminen ja myöntäminen

20, 20 a, 21, 21 a, 25 ja 31 §
(Kuten HE)

40 §
(*Poist.*)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

2.

Laki

maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 26 ja 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

(Poist.)

lisätään 26 §:ään uusi 3 momentti ja 30 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

26 ja 30 §
(Kuten HE)

43 §
(Poist.)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

3.

Laki

maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 27 *(poist.)* §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

(Poist.)

lisätään 27 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

27 §
(Kuten HE)

37 §
(Poist.)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

4.

Laki

luopumiseläkelain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/1974) 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1180/2003, seuraavasti:

24 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(1 ja 2 mom. kuten HE)

Sovellettaessa tämän lain 24 §:n 1 momenttia noudatetaan, mitä työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (1332/2003) voimaantulosäännöksen 3 momentissa säädetään. (Uusi 3 mom.)

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Sirkka-Liisa Anttila /kesk
vpj. Harry Wallin /sd
jäs. Pertti Hemmilä /kok
Matti Kauppila /vas
Esko Kiviranta /kesk
Katri Komi /kesk
Risto Kuisma /sd
Lauri Kähkönen /sd

Esa Lahtela /sd
Minna Lintonen /sd
Eero Lämsä /kesk
Reijo Paajanen /kok
Erkki Pulliainen /vihr
Kimmo Tiilikainen /kesk
Pekka Vilkuna /kesk
Lasse Virén /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.